

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

A. Baggrund for lovforslaget

Globaliseringen og den teknologiske udvikling har vist behovet for, at Danmark orienterer sig udad og søger at skabe gode rammer for grænseoverskridende samarbejder. Regeringen ønsker også på forskningsområdet at ruste Danmark bedst muligt til at tage globaliseringens udfordringer op, ikke mindst som led i bestræbelserne på at øge forskningssamarbejdet i EU og EU's samlede forskningsbudget.

Siden vedtagelsen af den nuværende lov om forskningsrådgivning m.v. i maj 2003 er udviklingen gået i retning af stadig mere forpligtende internationale forskningssamarbejder. I 2005 lavede Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling i samarbejde med Forskningsstyrelsen en analyse af forskningsrådssystemets muligheder for at deltage i internationalt samarbejde, herunder muligheden for overførsel af bevilnings- og beslutningskompetence til internationale fora. Analysen viste, at det nuværende lovgrundlag skaber visse barrierer i lyset af den fremtidige udvikling internationalt set.

Det må forventes, at internationale forskningssamarbejder, både i Norden og i EU, fremover ofte organiseres på en måde, hvor de nationale deltagere bidrager med midler til en fælles pulje, og hvor kompetencen til at træffe afgørelser og udmønte midlerne henlægges til et internationalt forum. Den nuværende lov giver ikke det fornødne hjemmelsgrundlag for det danske forskningsrådssystem til på lige fod med andre lande at deltage i sådanne samarbejder. Denne strukturelle barriere svækker reelt danske forskningsmiljøers muligheder for at engagere sig internationalt og dermed at tiltrække internationale forskningsmidler.

Dertil kommer, at internationale forskningssamarbejder ofte på forhånd defineres tematisk eller over tid udvikler sig til tematisk afgrænsede programmer, dvs. en snævrere afgrænsning end efter videnskabelige hovedområder. I den nuværende lov er det forudsat, at

Det Frie Forskningsråd udmønter sine bevillinger via brede opslag rubriceret efter videnskabelige hovedområder. Konsekvensen er følgelig, at rådet reelt er afskåret fra at deltage på den internationale arena.

Regeringen ønsker med lovforslaget at fjerne de anførte utilsigtede barrierer for Danmarks muligheder for et hensigtsmæssigt internationalt engagement på forskningsområdet.

Det ønskes desuden ved samme lejlighed at foretage enkelte mindre, tekniske justeringer på andre områder, herunder at præcisere grænsefladerne mellem Det Frie Forskningsråd og Det Strategiske Forskningsråd i nationalt regi.

B. De gældende regler

De gældende regler er fastsat i lov nr. 405 af 28. maj 2003 om forskningsrådgivning m.v., samt i bekendtgørelse nr. 274 af 20. april 2004 om fondsfunktionen under Det Frie Forskningsråd, Det Strategiske Forskningsråd og Koordinationsudvalget.

Den nuværende lov fremhæver internationalisering af dansk forskning som en målsætning for forskningsrådssystemet, idet der dog ikke er givet en generel hjemmel til deltagelse i mere forpligtende internationale forskningssamarbejder, der indebærer en overførsel af danske finanslovsbevillinger til internationale fora.

Det Frie Forskningsråd og Det Strategiske Forskningsråd er hver især tillagt en fondsfunktion inden for hvert deres virkeområde. Det Frie Forskningsråd har her til hovedformål at støtte konkrete forskningsaktiviteter baseret på forskernes egne initiativer, mens hovedformålet for Det Strategiske Forskningsråd er at støtte forskning inden for politisk prioriterede og tematisk afgrænsede forskningsområder.

Loven skal revideres i folketingssamlingen 2007-08 på baggrund af en evaluering af forskningsrådssystemets rådgivning om støtte til forskeruddannelse, en opgave, som er tillagt Koordinationsudvalget.